

Inleiding op deze planning

Er zijn meerdere jaarplanningen beschikbaar. De verschillende planningen houden rekening met:

- Zijn de schrijfvoorwaarden wel of niet aanwezig bij de meeste kinderen in de groep
- Wordt de handschriftmethode en de leesmethode aan elkaar gekoppeld

Bij veel kinderen loopt de leesontwikkeling (ver) voor op de handschriftontwikkeling, waardoor een koppeling vrijwel altijd ten koste gaat van een goede handschriftontwikkeling. Onze visie is deze koppeling alleen te maken als de schrijfvoorwaarden bij het begin van groep 3 aanwezig zijn bij de meeste kinderen.

Voor welke kinderen is deze jaarplanning bedoeld?

Deze jaarplanning is geschikt voor een groep 3 waarbij:

- de schrijfvoorwaarden, motorisch, cognitief en soc.-emotioneel **grotendeels aanwezig** zijn
- de **motorische opbouw van het handschrift is leidend** (dus geen koppeling aan de leesmethode)

Voor veel kinderen in Nederland gaat deze planning te snel en adviseren we een langzamere opbouw: zie **Jaarplanning HH groep 3 - langzamere opbouw**.

Waar vind ik de filmpjes van alle schrijfflessen?

Deze vind je achter het 'Abonnement Handiger handschrift'. Als je naar een schrijffilmpje toe wilt:

- [VERBODEN SCHRIFT \(VS\) klik hier](#)
- [HALFVERBODEN BLOKSCHRIFT \(HVB\) klik hier](#)

Tip: is de methode nieuw voor jou, bekijk dan eerst de Leerkrachtinstructie filmpjes.

Waar vind ik de filmpjes van de W-up De Schrijfladder groep 3 & 4?

Als je een abonnement op De Schrijfladder groep 3 & 4 hebt, vind je de filmpjes van W-up De Schrijfladder via een link naar de betreffende playlist 'Bewegingstussendoortjes'.

Hoe lang duurt dit geplande programma?

- Bij 4 lessen in de week = 45 tot 50 lesweken
- Bij 5 lessen in de week = 35 tot 40 lesweken

Wat doe je eventueel NA dit programma?

Herhaling en Verdieping met downloads van werkbladen van de website.

Benodigde materialen

- Abonnement Handiger handschrift
- 6x A-5 schriften: Schrijven begint zo! + Schrift 1 t/m 5
- 3x A-4 schriften: Vormen en cijfers, Alfabet, Zinnen
- Voor elk kind een HB-potlood + een etuitje met 5 kleurpotloden
- Alfabet poster

Facultatief:

- Abonnement De Schrijfladder groep 3 & 4
- Tafelkaartjes

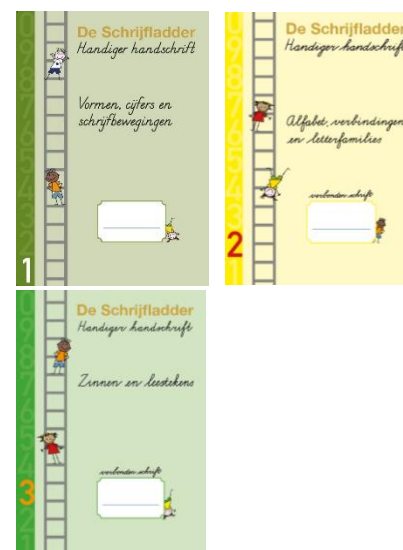
Verbonden schrift

Schrijven begint zo!

A-5 schrift 1 t/m 5

A-4 schrift 1 t/m 3

Halfverbonden blokschrift

Schrijven begint zo!

A-5 schrift 1 t/m 5

A-4 schrift 1 t/m 3

BASISPROGRAMMA Handiger handschrift					
LES	Vormen en cijfers	A-4 schrift 1 Vormen & cijfers	A-5 schrift 1 Cijfers	Voorbereidend schrijven	A5 scheurblok Schrijven begint zo!
1	Leerling instructie proefje 1 en 2 download			Regendruppels	nr. 1a
2	Leerling instructie proefje 3a en 3b download			Regendruppels	nr. 1b
3	Leerling instructie proefje 4 download			Visgraat	nr. 2a
4	Leerling instructie proefje 5 en 6 download			Visgraat	nr. 2b
5	Vormen cirkel	blz. 2 en 3		Huisdaken	nr. 3a
6	Vormen vierkant	blz. 4		Huisdaken	nr. 3b
7	Vormen driehoek	blz. 5		Dik en dun	nr. 4a
8	Vormen rechthoek	blz. 6		Dik en dun	nr. 4b
9	Vormen alle vier	blz. 7		Clowntje	nr. 5a
10	Cijfer 0	blz. 8		Clowntje	nr. 5b
11	Cijfer 1	blz. 9		Walvis	nr. 6a
12	Cijfer 2	blz. 10		Walvis	nr. 6b
13	Cijfer 3	blz. 11		Spookje	nr. 7a
14	Cijfer 4	blz. 12		Spookje	nr. 7b
15	Cijfer 5	blz. 13		Duizendpoot	nr. 8a
16	Cijfer 6	blz. 14		Duizendpoot	nr. 8b
17	Cijfer 7	blz. 15		Vlinder	nr. 9a
18	Cijfer 8	blz. 16		Appel	nr. 9b
19	Cijfer 9	blz. 17		Vissen in de zee	nr. 10a
20	Cijfer 10	blz. 18		Vissen in de zee	nr. 10b
21	Teken +	blz. 19		Vlechten	nr. 11a
22	Teken -	blz. 20		Vlechten	nr. 11b
23	Teken =	blz. 21		Haasje en spookje	nr. 12a
24	Vormen cirkel en vierkant		blz. 2 t/m 5	Haasje en spookje	nr. 12b
25	Vormen driehoek en rechthoek		blz. 6 en 7	Feestneus	nr. 13a
26	Cijfer 1		blz. 8 en 9	Feestneus	nr. 13b
27	Cijfer 2		blz. 10 en 11	Twee gezichten	nr. 14a

FACULTATIEF	
Bewegingstussendoortjes Schrijfladder groep 3 & 4	Zintuigelijk materiaal (1) Handengym circuit (2)
Handengym 1	
Voetengym – Met de trein	
Potlodencircus 1	
Commando Pinkelen 1	
Rustgevend – Spannen/ontspan	
	Klei – Cijfers 1 (2)
Handengym 1	Klei – Cijfers 2 (2)
Voetengym – Met de trein	Klei – Cijfers 3 (3)
Potlodencircus 1	
Commando Pinkelen 1	Handengym circuit 1 (1)
Rustgevend – Spannen/ontspan	
	Scheerschuur
Kruislopen 1	Scheerschuur
Zwemmen	Scheerschuur
Handengym 2	
Voetengym – Snel & traag	Krijtbord
Potlodencircus 2	Krijtbord
	Krijtbord
Kruislopen 1	
Zwemmen	Handengym circuit 2 (1)
Handengym 2	
Voetengym – Snel & traag	Whiteboard
Potlodencircus 2	Whiteboard
	Whiteboard
Commando Pinkelen 2	
Rustgevend – Ontspannen ogen	Klei
Kruislopen 2	Klei

BASISPROGRAMMA Handiger handschrift					
LES	<u>Vormen en cijfers</u>	A-4 schrift 1 Vormen & cijfers	A-5 schrift 1 Cijfers	<u>Voorbereidend schrijven</u>	A5 scheurblok Schrijven begint zo!
28	Cijfer 3		blz. 12 en 13	Twee gezichten	nr. 14b
29	Cijfer 4		blz. 14 en 15	Rups	nr. 15a
30	Cijfer 5		blz. 16 en 17	Helm	nr. 15b
31	Cijfer 6		blz. 18 en 19	Twee rupsen	nr. 16a
32	Cijfer 7		blz. 20 en 21	Twee rupsen	nr. 16b
33	Cijfer 8		blz. 22 en 23	Wind	nr. 17a
34	Cijfer 9		blz. 24 en 25	Wind	nr. 17b
35	Cijfer 10		blz. 26 en 27	Ogen	nr. 18a
36	Teken /		blz. 28 en 29	Ogen	nr. 18b
37	Tekens = +		blz. 30 en 31	Vlinder	nr. 19a
38	Teken 0		blz. 32	Vlinder	nr. 19b
39	LVS - om te bewaren		blz. 33	Golven	nr. 20a
40	LVS - om te bewaren		blz. 34	Golven	nr. 20b

LES	<u>Letters VS</u>	<u>Letters HVB</u>	A-4 Schrift 2 Alfabet	A-5 schrift 2 Alfabet
41	Letter e		blz. 2 en 3	
42	Letter i		blz. 4	
43	Letter l		blz. 5	
44	Letter n		blz. 6	
45	Letter m		blz. 7	
46	Letter u		blz. 8	
47	Letter v		blz. 9	
48	Letter e			blz. 2 t/m 5
49	Letter e			blz. 6 en 7
50	Letter i			blz. 8 en 9
51	Letter i			blz. 10 en 11
52	Letter l			blz. 12 en 13
53	Letter l			blz. 14 en 15

<u>Vormen & cijfers anders</u>	A-4 schrift 1 Vormen & cijfers
Cijfers 1 t/m 10	blz. 22 en 23
Schrijfbewegingen	blz. 24 en 25
Schrijfbewegingen	blz. 26
Schrijfbewegingen	blz. 27
Vormen in hokjes	blz. 28
Cijfers in hokjes	blz. 29

FACULTATIEF	
<u>Bewegingstussendoortjes</u> <u>Schrijfpladder groep 3 & 4</u>	<u>Zintuigelijk materiaal (1)</u> <u>Handengym circuit (2)</u>
Fietsen	Klei
Handengym 3	
	Handengym circuit 3 (1)
Commando Pinkelen 2	
Rustgevend – Ontspan ogen	Scheerschuim
Kruislopen 2	Scheerschuim
Fietsen	Scheerschuim
Handengym 3	
	Krijtbord
Voetengym – Dierentuin	Krijtbord
Potloden circus 3	Krijtbord
Commando Pinkelen 3	
Rustgevend – Rek en strek	Handengym circuit 4 (1)

<u>Bewegingstussendoortjes</u> <u>Schrijfpladder groep 3 & 4</u>	<u>Zintuigelijk materiaal (1)</u> <u>Handengym circuit (2)</u>
Kruislopen 3	
	Whiteboard
Voetengym – Dierentuin	Whiteboard
Potloden circus 3	Whiteboard
Commando Pinkelen 3	
Rustgevend – Rek en strek	Klei
Kruislopen 3	Klei
	Klei
Til op	
Handengym 4	Handengym circuit 5 (1)
Voetengym – Variaties	
Potloden circus 4	Scheerschuim
Commando Pinkelen 4	Scheerschuim

BASISPROGRAMMA Handiger handschrift

LES	<u>Letters VS</u>	<u>Letters HVB</u>	A-4 schrift 2 Alfabet	A-5 schrift 2 Alfabet	<u>Vormen & cijfers anders</u>	A-4 schrift 1 Vormen & cijfers
54	Letter n			blz. 16 en 17	Cijfers in hokjes	blz. 30
55	Letter n			blz. 18 en 19		
56	Letter m			blz. 20 en 21	Cijfers met tweekleurenpotlood	blz. 31
57	Letter m			blz. 22 en 23		
58	Letter u			blz. 24 en 25	Cijfers met tweekleurenpotlood	blz. 32
59	Letter u			blz. 26 en 27		
60	Letter v			blz. 28 en 29	Boter, kaas en eieren met cijfers	blz. 33
61	Letter v			blz. 30 en 31		
62	Alles door elkaar			blz. 32	Boter, kaas en eieren met cijfers	blz. 34
63	LVS – Om te bewaren			blz. 33		
64	LVS – Om te bewaren			blz. 34		

LES	Zinnen	A-4 schrift 3 Zinnen	
65	Zinnen met de letters uit Schrift 2	blz. 3	
66	Zinnen met de letters uit Schrift 2	blz. 4	
67	Zinnen met de letters uit Schrift 2	blz. 5	
68	Zinnen met de letters uit Schrift 2	blz. 6	
69	Zinnen met de letters uit Schrift 2	blz. 7	

LES	<u>Letters VS</u>	<u>Letters HVB</u>	A-4 schrift 2 Alfabet	
70	Letter w		blz. 10	
71	Letter s		blz. 11	
72	Letter o		blz. 12	
73	Letter c		blz. 13	
74	Letter a		blz. 14	
75	Letter d		blz. 15	
76	Letter j		blz. 16	

FACULTATIEF

<u>Bewegingstussendoortjes</u> <u>Schrijfladder groep 3 & 4</u>	<u>Zintuigelijk materiaal (1)</u> <u>Handengym circuit (2)</u>
	Scheerschuur
Til op	
Handengym 4	Krijtbord
Voetengym – Variaties	Krijtbord
Potlodencircus 4	Krijtbord
Commando Pinkelen 4	
	Handengym circuit 6 (1)
Rustgevend – Zelfmassage	
Kruislopen 4	Klei
Handengym – met stiften	Klei
Gek tellen	Klei

<u>Bewegingstussendoortjes</u> <u>Schrijfladder groep 3 & 4</u>	<u>Zintuigelijk materiaal (1)</u> <u>Handengym circuit (2)</u>
Handengym 1	
	Scheerschuur
Rustgevend – Zelfmassage	Scheerschuur
Kruislopen 4	Scheerschuur
Handengym – met stiften	

<u>Bewegingstussendoortjes</u> <u>Schrijfladder groep 3 & 4</u>	<u>Zintuigelijk materiaal (1)</u> <u>Handengym circuit (2)</u>
Gek tellen	Handengym circuit 7 (1)
Handengym 1	
	Krijtbord
Omgekeerd	Krijtbord
Voetengym – Met de trein	Krijtbord
Vliegende vinger	
Handengym 2	Klei

BASISPROGRAMMA Handiger handschrift								
LES	<u>Letters VS</u>	<u>Letters HVB</u>		A-5 schrift 2 Alfabet		Verbinding <u>VS</u>	<u>HVB</u>	A-4 schrift 2 Alfabet
77	Letter w			blz. 2 t/m 5				
78	Letter w			blz. 6 en 7				
79	Letter s			blz. 8 en 9				
80	Letter s			blz. 10 en 11				
81	Letter o			blz. 12 en 13				
82	Letter o			blz. 14 en 15				
83	Letter c			blz. 16 en 17				
84	Letter c			blz. 18 en 19		Verbindingen / Letterpaar oo & uu		blz. 30
85	Letter a			blz. 20 en 21				
86	Letter a			blz. 22 en 23				
87	Letter d			blz. 24 en 25		Verbindingen / Letterpaar aa & ee		blz. 29
88	Letter d			blz. 26 en 27				
89	Letter j			blz. 28 en 29		Verbindingen / Letterpaar au & ei		blz. 31
90	Letter j			blz. 30 en 31				
91	Alles door elkaar			blz. 32		Verbindingen / Letterpaar eu & ie		blz. 32
92	LVS – Om te bewaren			blz. 33				
93	LVS – Om te bewaren			blz. 34		Verbindingen / Letterpaar oe & ou		blz. 33

LES	<u>Zinnen VS</u>	<u>Zinnen HVB</u>	A-4 schrift 3 Zinnen	
94	Zinnen met de letters uit Schrift 3		blz. 8	
95	Zinnen met de letters uit Schrift 3		blz. 9	
96	Zinnen met de letters uit Schrift 3		blz. 10	
97	Zinnen met de letters uit Schrift 3		blz. 11	
98	Zinnen met de letters uit Schrift 3		blz. 12	
99	Zinnen met de letters uit Schrift 3		blz. 13	
100	Zinnen met de letters uit Schrift 3		blz. 14	
101	Zinnen met de letters uit Schrift 3		blz. 15	

FACULTATIEF	
<u>Bewegingstussendoortjes</u> <u>Schrijfpladder groep 3 & 4</u>	<u>Zintuigelijk materiaal</u> (1) <u>Handengym circuit</u> (2)
Klimmen	Klei
	Klei
Omgekeerd	
Voetengym – Met de trein	Handengym circuit 8 (1)
Vliegende vinger	
Handengym 2	Scheerschuur
Klimmen	Scheerschuur
	Scheerschuur
Voetengym – Dierentuin	
Duimen pakken	Krijtbord
Handengym 3	Krijtbord
Mixer	Krijtbord
Voetengym – Variaties	
	Handengym circuit 9 (1)
Voetengym – Dierentuin	
Duimen pakken	Whiteboard
Handengym 3	Whiteboard

<u>Bewegingstussendoortjes</u> <u>Schrijfpladder groep 3 & 4</u>	<u>Zintuigelijk materiaal</u> (1) <u>Handengym circuit</u> (2)
Mixer	Whiteboard
Voetengym – Variaties	
	Klei
Omgekeerd	Klei
Handengym 4	Klei
Waaier snel	
Pols los	Handengym circuit 10 (1)
Bal je vuist	

BASISPROGRAMMA Handiger handschrift					
LES	<u>Letters VS</u>	<u>Letters HVB</u>	A-4 Schrift 2 Alfabet	A-5 schrift 4 Alfabet	
102	Letter g		blz. 17		
103	Letter ij		blz. 18		
104	Letter p		blz. 19		
105	Letter t		blz. 20		
106	Letter h		blz. 21		
107	Letter b		blz. 22		
108	Letter f		blz. 23		
109	Letter g			blz. 2 t/m 5	
110	Letter g			blz. 6 en 7	
111	Letter ij			blz. 8 en 9	
112	Letter ij			blz. 10 en 11	
113	Letter p			blz. 12 en 13	
114	Letter p			blz. 14 en 15	
115	Letter t			blz. 16 en 17	
116	Letter t			blz. 18 en 19	
117	Letter h			blz. 20 en 21	
118	Letter h			blz. 22 en 23	
119	Letter b			blz. 24 en 25	
120	Letter b			blz. 26 en 27	
121	Letter f			blz. 28 en 29	
122	Letter f			blz. 30 en 31	
123	Alles door elkaar			blz. 32	
124	LVS – Om te bewaren			blz. 33	
125	LVS – Om te bewaren			blz. 34	

FACULTATIEF	
<u>Bewegingstussendoortjes</u> <u>Schrijfladder groep 3 & 4</u>	<u>Zintuigelijk materiaal (1)</u> <u>Handengym circuit (2)</u>
	Scheerschuur
Omgekeerd	Scheerschuur
Handengym 4	Scheerschuur
Waaier snel	
Pols los	Krijtbord
Bal je vuist	Krijtbord
	Krijtbord
Handengym 1	
Voetengym – Met de trein	Handengym circuit 2 (1)
Potloden circus 1	
Commando Pinkelen 1	Whiteboard
Rustgevend – Span/ontspan	Whiteboard
	Whiteboard
Handengym 1	
Voetengym – Met de trein	Klei
Potloden circus 1	Klei
Commando Pinkelen 1	Klei
Rustgevend – Span/ontspan	
	Handengym circuit 3 (1)
Kruislopen 1	
Zwemmen	Scheerschuur
Handengym 2	Scheerschuur
Voetengym – Snel & traag	Scheerschuur
Potloden circus 2	

BASISPROGRAMMA Handiger handschrift					
LES	<u>Zinnen VS</u>	<u>Zinnen HVB</u>	A-4 schrift 3 Zinnen		
126	Zinnen met de letters uit Schrift 4		blz. 16		
127	Zinnen met de letters uit Schrift 4		blz. 17		
128	Zinnen met de letters uit Schrift 4		blz. 18		
129	Zinnen met de letters uit Schrift 4		blz. 19		
130	Zinnen met de letters uit Schrift 4		blz. 20		
131	Zinnen met de letters uit Schrift 4		blz. 21		
132	Zinnen met de letters uit Schrift 4		blz. 22		
133	Zinnen met de letters uit Schrift 4		blz. 23		

LES	<u>Letters VS</u>	<u>Letters HVB</u>	A-4 schrift 2 Alfabet	A-5 schrift 5 Alfabet
134	Letter k		blz. 24	
135	Letter r		blz. 25	
136	Letter z		blz. 26	
137	Letter q		blz. 27	
138	Letter x		blz. 28	
139	Letter k			blz. 2 t/m 5
140	Letter k			blz. 6 en 7
141	Letter r			blz. 8 en 9
142	Letter r			blz. 10 en 11
143	Letter z			blz. 12 en 13
144	Letter z			blz. 14 en 15
145	Letter q			blz. 16 en 17
146	Letter q			blz. 18 en 19
147	Letter x			blz. 20 en 21
148	Letter x			blz. 22 en 23

Verbinding	<u>VS</u>	<u>HVB</u>	A-4 schrift 2 Alfabet
Verbindingen / Letterpaar ng & nk			blz. 36
Verbindingen / Letterpaar ui & br			blz. 34
Verbindingen / Letterpaar ch & gr			blz. 35
Verbindingen / Letterpaar sch & vr			blz. 37

FACULTATIEF	
<u>Bewegingstussendoortjes</u> <u>Schrijfpladder groep 3 & 4</u>	<u>Zintuigelijk materiaal (1)</u> <u>Handengym circuit (2)</u>
	Krijtbord
Omgekeerd	Krijtbord
Handengym 4	Krijtbord
Waaier snel	
Pols los	Handengym circuit 4 (1)
Bal je vuist	
	Klei
Handengym 1	Klei

<u>Bewegingstussendoortjes</u> <u>Schrijfpladder groep 3 & 4</u>	<u>Zintuigelijk materiaal (1)</u> <u>Handengym circuit (2)</u>
Voetengym – Met de trein	Klei
Potlodenrcus 1	
Commando Pinkelen 1	Scheerschuim
Rustgevend – Span/ontspan	Scheerschuim
	Scheerschuim
Kruislopen 1	
Zwemmen	Handengym circuit 5 (1)
Handengym 2	
Voetengym – Snel & traag	Krijtbord
Potlodenrcus 2	Krijtbord
	Krijtbord
Commando Pinkelen 2	
Rustgevend – Ontspan ogen	Whiteboard
Kruislopen 2	Whiteboard
Fietsen	Whiteboard

